

Vo voľnom čase sa venovali aj osvete, vysvetľovali v školách, ako si správne čistiť zuby.

Jedlo alebo zuby?

Dilema mnohých obyvateľov Kene je, či si kúpiť banány alebo si dať opraviť zuby. Pri veľkej chudobe a hlade je rozhodnutie jasné. Dvaja slovenskí študenti zubného lekárstva sa rozhodli aspoň trochu pomôcť.

TEXT Katarína Posluchová FOTO Archív M. V.

S nom dvadsaťpäťročného študenta Petra Horevaja bola misia v Afrike. Stačilo napísať do Googlu správne heslo a cesta sa začínala stávať skutočnosťou. „Pôvodne som chcel ísť cez nejaký program, ale som taká povaha, že si rád všetko zariadim sám. Prácu, presuny, voľný čas, som rád zodpovedný sám za seba. Aj preto som sa rozhodol napísať do Googlu dentist in Africa," hovorí o tom, ako odštartoval mesačné africké dobrodružstvo študent zubného lekárstva.

Našli im priestory

Po pár dňoch hľadania našiel na internete neziskovú organizáciu Kinga Africa v Keni, ktorá sa venuje práve zdraviu zubov. Skontaktoval sa s ňou a realizácia misie sa mohla začať. „Už s hotovým návrhom som prišiel za svojím kamarátom, tiež študentom zubného lekárstva. Jeho odpoveď bola pozitívna, a tak sme začali vybavovať sponzoringy od dentálnych

Piatky, soboty a nedele Michael precestoval.

firiem," spomína. „Riaditeľ organizácie nám následne vybavil priestory, malú časť materiálov a nástrojov." Aby domáci vedeli, že môžu prísť dať si skontrolovať zuby, vyvesil už pár mesiacov pred ich príchodom do Kene letáky. Urobil tak v okolí približne štyridsať kilometrov od miestnej nemocnice.

Milí, vtipní, inteligentní

„Očakávania boli rôzne, nevedeli sme presne, kam ideme, kto tam bude, aké budú priestory a ľudia. Tešili sme sa, ale jemný strach tam predsa len bol. Veď sme mierili do krajiny tretieho sveta, kde v niektorých oblastiach nemá dieťa problém odseknúť vám ruku za jeden dolár. Samozrejme, že to tak nie je všade." Jemné obavy sa však rýchlo rozplynuli. Ľudia,

↑ Ľudia, ktorých na misii stretli, boli milí, vtipní a príjemní. Lekári sú veľkí profesionáli.

↓ Mnohí domáci mali zuby doslova vyhnité. Peter získal neoceniteľné

s ktorými sa dvaja študenti stretli, boli veľmi milí, vtipní a príjemní. „Nemali sme strach. Boli veľmi ochotní pomôcť v každej situácii. Lekári boli veľkí profesionáli. Musím vyzdvihnúť ich vysokú inteligenciu a hlavne schopnosť jedného lekára bez atestácie robiť v skratke všetko, gynekológa, traumatológa, internú medicínu i farmakológiu. Keď máte dvoch, troch doktorov na nemocnicu, sú nútení vedieť toho naozaj veľa," nešetrí superlatívami na afrických kolegov.

Len dva úkony

Pochvaľovali si i ubytovanie, ktoré bolo päť minút autom od nemocnice. Išlo o nádherný rezort, s neustále otvorenou kuchyňou a fantastickou stravou. Obaja pracovali od pondelka do štvrtka od ôsmej ráno do piatej, šiestej večer, a to s dvoma prestávkami. Ráno si pripravili veci a začali sa venovať domácim. „Tím domácich lekárov sa s našou pomocou venoval len dvom úkonom, zubnému kazu a extrakcii, teda trhaniu zubov. Na viac nebol priestor ani materiálny ani časový. Denne nás vonku čakalo cez sto domácich, ktorí kráčali vyše desať kilometrov, aby sa dali ošetriť pre bolesti," hovorí o miestnych podmienkach Peter. „Je to krajina tretieho sveta a stomatológia je o niečom úplne inom, než sme zvyknutí. Veľakrát sme počuli slová, It is Afrika, you only survive. Je tam veľká chudoba a väčšina ľudí sa snaží len prežiť, nič viac."

Bolí alebo nebolí

Ruka v ruke s chudobou a so zlou životosprávou ide aj kvalita zubov. Podľa skúsenosti dvoch zanietených študentov má množstvo ľudí zanedbané zuby, s hlbokými zubnými kazmi, prípadne úplne vyhnitými a vypadnutými. „O protetickej stomatológii vôbec nie je reč. Domáci to absolútne neriešia. Jediné, čo sa rieši, je, či to bolí alebo nebolí. Pokým to nebolí, žijú si svoj život, ale ak bolí, nadopujú sa liekmi. To však platí len vtedy, ak na to majú financie. Lekársku pomoc takisto vyhľadajú len vtedy, ak majú financie. Veľakrát, keď je na zube kaz rôznych rozmerov, vytrhne sa, vyhráva najlacnejšia možnosť. Je to krutá realita," približuje problémy života v Keni Peter. Hneď však dodáva, že sa nájdu aj takí, ktorí majú financie na endodontické ošetrenie, teda ošetrenie koreňových kanálikov. Pri nízkom alebo často takmer nulovom príjme domácich sa však niet čomu čudovať. Stačí sa na to pozrieť z inej stránky. „Čo sa týka cien jednotlivých úkonov, tak oprava zubného kazu stojí šesť dolárov, extrakcia dva až tri, endodontické ošetrenie tridsať. Ak je ich denný príjem okolo dolára, dvoch, je veľmi náročné nájsť si financie na zubné ošetrenie. Radšej si kúpia desať banánov alebo nejaké avokáda, aby prežili. Čiže chrup je zanedbaný aj z finančných dôvodov, ale i z nevedomosti, ako

sa o ústnu dutinu starať," vysvetľuje.

Keď odchádzajú slová

Misia v Keni však nedala dvom zanieteným študentom len stomatologické skúsenosti. „Aj traumatologické a gynekologické. Pamätám sa, ako nás raz počas úkonov extrakcie, ktorých bolo niekedy aj tridsať za deň, zrazu zavolal všeobecný doktor, aby sme mu išli pomôcť. Prídeme do „sály" a tam leží sedemnásťročné znásilnené dievča, ktorému odtiekla plodová voda na začiatku ôsmeho mesiaca. Nasledoval cisársky rez, pri ktorom sme asistovali," spomína dvadsaťpäťočný študent. „Ďalšia skúsenosť bola urgentný príjem, prázdna miestnosť s piatimi ženinkami na zemi, kam doviezli vyše dvanásť ľudí naraz. Išlo o popáleniny tretieho stupňa, veľa otvorených zlomenín, amputácie dolných končatín, rozseknuté lebky, striekajúca krv a veľa kriku. Neďaleko nemocnice bola totiž havária autobusu, ktorý začal horieť. Osem ľudí zomrelo na mieste. Ošetrujúci bol jeden doktor, jedna sestra, a my dvaja. Bola to veľmi silná skúsenosť."

↖ Vysnívanú misiu si študenti zubného lekárstva doslova vygooglili.

PREČO PRÁVE AFRIKA?
Odpoveď je jednoduchá, bol to sen. „Túžil som po tom, chcel som spraviť niečo zmysluplné pre tento svet. Nielen sa naháňať za peniazmi v našej rýchlej bubline, v ktorej žijeme. Chcel som zistiť, aký je to pocit pomôcť niekomu v núdzi, vo veľkej núdzi, s vlastnými vedomosťami a odkázaný sám na seba. A to sa mi podarilo."

Čas na relax

Piatok, sobota, nedeľa, znamenali pre budúcich zubárov voľno. Nesedeli však s vyloženými nohami. „Cestovali sme po krajine. Videli sme napríklad jedno z najkrajších miest na svete safari Massai Mara, absolvovali sme štvordňovú expedíciu na druhú najvyššiu horu Afriky, Mount Kenya či vnútroštátny prelet do prímorského mesta Mombassa," hovorí o nezabudnuteľných zážitkoch študent zubariny. „Navštívili sme aj hlavné mesto Nairobi či strávili večer v dedinkách s domácimi." Aj vo voľnom čase prednášali na školách o správnom čistení zubov, ale navštívili i detský domov. „Misia ma veľmi zmenila. Vážim si veci, ktoré boli pre mňa samozrejmosť, teplé jedlo raz až dvakrát za deň. Vlastniť zubnú kefku... Isto si misiu v Afrike ešte zopakujeme," dodáva Peter, ktorý dobrovoľníctvo odporúča všetkým študentom.

↑ Väčšina ľudí sa snaží v Afrike len prežiť, nič viac. Stretnutie s domácimi aj v malých dedinkách však boli vždy príjemné.

↓ Na ošetrenie mnohí kráčali do nemocnice i vyše desať kilometrov.

